

Katalonia

Maja Biernacka

Katalonia

Między
pragmatyką konfliktu
a tożsamością

Wydawnictwo Naukowe Scholar
Warszawa 2018

Recenzje:

prof. dr hab. *Marek Ziółkowski*

dr hab. *Małgorzata Myśliwiec*

Redaktor prowadząca:

Anna Raciborska

Redakcja i korekta:

Magdalena Pluta

Korekta:

Joanna Barska

Projekt okładki:

Marta Kurczewska

Na okładce wykorzystano zdjęcie

National Day of Catalonia; Copyright © Fotolia.com / 70439723 / JackF

Copyright © 2018 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Copyright © 2018 by Maja Biernacka

Publikacja dofinansowana przez

Wydział Historyczno-Socjologiczny Uniwersytetu w Białymstoku

ISBN 978-83-7383-947-2

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiśłana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k. Warszawy

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
-----------------	---

ROZDZIAŁ 1

KSZTAŁT WSPÓŁCZESNEGO PAŃSTWA HISZPAŃSKIEGO.

KONSENSUS I KWESTIE ZAPALNE	15
1.1. Od frankistowskiego unitaryzmu do państwa autonomii	17
1.2. Hiszpania jako państwo autonomii	20
1.3. Proces autonomiczny, czyli o trybie oddolnym i odgórnym formowania wspólnot	23
1.4. Semantyczne przeobrażenia pojęcia „autonomia” jako <i>signum temporis</i> transformacji systemowej w Hiszpanii	24
1.5. <i>In brevi</i> . Paradoks pojęcia „autonomia” a podział terytorialny Hiszpanii	26

ROZDZIAŁ 2

CZYM JEST W HISZPANII NARÓD? OŚ SPORU O KATALONIĘ	28
2.1. Naród czy narody Hiszpanii?	28
2.2. Lud i ludy Hiszpanii	30
2.3. Spór o projekt nowego statutu Wspólnoty Autonomicznej Katalonii. Ku reformie konstytucyjnej?	32
2.4. Konstytucja Hiszpanii w służbie pluralizmu politycznego i kulturowego	35
2.5. Czy Katalonia może „wypisać się” z Hiszpanii? Zapora konstytucyjna wobec konkurencyjnych form ustrojowych	39
2.6. Ustawa o Trybunale Konstytucyjnym a ograniczenie możliwości wyrażania dążeń secesjonistycznych	40
2.7. Flaga a dążenia niepodległościowe. Czy katalońskie symbole stanowią kontestację Hiszpanii w przestrzeni publicznej?	41

ROZDZIAŁ 3

KATALONIZM A SECESJONIZM KATALOŃSKI.

APARAT POJĘCIOWY I GENEZA ZJAWISKA	47
3.1. Katalonizm jako termin zbiorczy. Wykraczając poza secesjonizm	50
3.2. Katalonizm polityczny i jego warianty	53
3.3. Katalonizm kulturowy	54
3.4. <i>La Renaixença</i> i kształtowanie się katalońskiej idei narodowej	55
3.5. „Oda a la Pàtria”, czyli o roli języka w tworzeniu się katalońskiej świadomości narodowej	59
3.6. Początki katalonizmu politycznego. Czy wyłącznie chodziło o niepodległość?	60
3.7. Katalonizm a nacjonalizm kataloński. Wykraczając poza ideę narodową	66
3.8. Katalonizm a europejskość. Aspiracje cywilizacyjne jako czynnik secesjonizmu	68

ROZDZIAŁ 4

REPERKUSJE SUBSTANCJALIZMU,

CZYLI O DYCHOTOMICZNYCH WIZJACH ODMIENNOŚCI

NARODOWO-ETNICZNEJ	72
4.1. Substancjalizm a kategorie narodowo-etniczne	74
4.2. Wbrew substancjalizmowi. Co zrobić z ludzką podmiotowością?	77
4.3. Tożsamość terytorialna a więzy ze wspólnotą wyobrażoną . . .	79
4.4. Odrębność narodowo-etniczna?	80
4.5. Język a tożsamość	83
4.6. Co zrobić z substancją etniczną? Od holizmu do indywidualizmu metodologicznego	84

ROZDZIAŁ 5

KONCEPCJA KRAIN KATALOŃSKICH I JEJ CIĘŻAR IDEOWY	86
5.1. Pankatalonizm, czyli co może oznaczać Katalonia	86
5.2. Katalońska wspólnota wyobrażeniowa i jej odniesienia terytorialne	87
5.3. Katalońska Aragonia czy aragońska Katalonia? Język i tożsamość	90
5.4. Walencja i jej powiązania z Katalonią	93
5.5. Baleary i podtrzymywanie katalońskiego dziedzictwa	95
5.6. Katalońskie dziedzictwo poza granicami państwa hiszpańskiego	101

5.7. Krainy Katalońskie jako przedmiot postulatów w partyjnych manifestach ideowych	104
5.8. Naród bez państwa, czyli „poćwiartowanie” i okupacja Krain Katalońskich w manifestie ideowym ERC	106
5.9. Krainy Katalońskie i „wyzwolenie klasy robotniczej” w manifestie ideowym PSAN	111
5.10. Między nauką a interesem symbolicznym. O akademickim umocowaniu idei Krain Katalońskich	113
5.11. Fantasmagoria Krain Katalońskich, czyli o wizji krytycznej secesjonizmu	114

ROZDZIAŁ 6

BADANIA WŁASNE

NA TERENIE WSPÓLNOTY AUTONOMICZNEJ KATALONII	116
--	-----

6.1. Wprowadzenie i zakres badań. Cel, hipotezy i pytania badawcze	116
6.2. Dobór próby i charakterystyka osób badanych	117
6.3. Metoda, procedura badawcza, pytania i hipotezy	120
6.4. Dodatkowe uwarunkowania procedury badawczej	122
6.5. Wyniki badań własnych	126
6.6. Weryfikacja hipotez i wnioski	184

ZAKOŃCZENIE	189
-----------------------	-----

ANEKS

CZĘŚĆ PIERWSZA	194
CZĘŚĆ DRUGA	206

LITERATURA	211
----------------------	-----

INDEKS NAZWISK	245
--------------------------	-----

INDEKS RZECZOWY	256
---------------------------	-----